

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545 ผู้วิจัยจะเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี 2545 ของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์
- 1.2 เพื่อศึกษาลำดับความสำคัญของปัจจัย ที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยเป็นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545 จำนวน 78 คน ประกอบด้วย

- 2.1.1 คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 26 คน
- 2.1.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 7 คน
- 2.1.3 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของกระทรวง กรม จำนวน 45 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือแบบสอบถาม โดยสร้างตามกรอบความคิด โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ คำถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบ และคำถามเกี่ยวกับข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยมีทั้งคำถามปลายเปิด และปลายปิด

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนข้างต้น จำนวน 78 ชุด ได้กลับคืน 78 ชุด เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for windows เพื่อคำนวณค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และสมการความถดถอย พหุคูณเชิงเส้น โดยวิธี Stepwise Solution

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.00 รองลงมาอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.30 อายุระหว่าง 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.20 และอายุระหว่าง 21 – 30 ปี มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 6.40 จบการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.40 และปริญญาโทร้อยละ 43.60 ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจัดทำแผนของกระทรวง กรม ร้อยละ 57.60 เป็นคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ร้อยละ 33.30 และเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานเลขานุการ กพจ.กส. คิดเป็นร้อยละ 9.10 ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำแผนเป็นเวลา 4 ปี ร้อยละ 28.20 รองลงมาปฏิบัติงานแผน 3 ปี ร้อยละ 23.10 ปฏิบัติงานแผนเป็นเวลา 2 และ 5 ปี มีเท่ากัน คือ ร้อยละ 21.80 ส่วนผู้ปฏิบัติงานแผนเป็นเวลาน้อยที่สุดคือ 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.60 และผู้ที่ปฏิบัติงานแผนเป็นระยะเวลา นานสุดคือ 8 ปี และ 12 ปี มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 1.30

3.2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545

จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545 โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เป็นตัวกำหนดมี 4 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. ความยืดหยุ่นในการกำหนดแนวทางโครงการ
2. ความสมบูรณ์ของข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผน
3. การมีหน่วยงานด้านการวางแผนโดยเฉพาะ
4. การยึดหลักเกณฑ์ร่วมที่ใช้ในการคัดเลือกโครงการ

3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีเพียงปัจจัยเดียวคือ ความยืดหยุ่นในการกำหนดแนวทางแผนงานโครงการ

เขียนเป็นสมการทำนาย

$$y = 2.238 + .407 x_3$$

โดยมีอำนาจการทำนาย 25.8 % และค่าความสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .508

3.4 ระดับปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545

จากการศึกษาพบว่า ระดับปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับปัญหาเฉลี่ย 3.14

3.5 ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545 เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ความร่วมมือและประสานงานของหน่วยงานจังหวัด
2. ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์
3. การมีหน่วยงานด้านการวางแผนเฉพาะ
4. ความสมบูรณ์ของข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผน
5. ความยืดหยุ่นในการกำหนดแนวทางแผนงานโครงการ
6. การยึดถือหลักเกณฑ์ร่วมกันในการคัดเลือกโครงการ

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ผู้วิจัยขอแนะนำประเด็นที่น่าสนใจและควรอภิปรายมาอภิปรายดังนี้

4.1 คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านการจัดทำแผนฯ ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41 – 50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำแผนฯ มา 4 ปี ฉะนั้น จึงพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านการจัดทำแผนฯ จะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมานาน มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนวิธีการในการจัดทำแผนฯ เป็นอย่างดี

4.2 ระดับปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2544

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ปี 2545 มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 71.80

4.3 ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545

จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร มีความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี 2545 โดยความร่วมมือและประสานงานของหน่วยงานจังหวัดและความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดอยู่ในระดับมาก การมีหน่วยงานด้านการวางแผนเฉพาะอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสมบูรณ์ของข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนความยืดหยุ่นในการกำหนดแนวทางแผนงานโครงการและการยึดถือหลักเกณฑ์ร่วมกันในการคัดเลือกโครงการอยู่ในระดับน้อย ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประจำปี 2545

4.4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545

ผลการศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระตัวแปรที่ 1 ถึงตัวแปรที่ 6 พบว่า ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ความสมบูรณ์ของข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด (x_1) กับความยืดหยุ่นในการกำหนดแนวทางโครงการ (x_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .875 เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างความสมบูรณ์ของข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผน (x_1) กับการยึดถือหลักเกณฑ์ร่วมที่ใช้ในการคัดเลือกโครงการ (x_4) มีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .404 เป็นความสัมพันธ์เชิงบวกและตัวแปรอิสระคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือ การยึดถือหลักเกณฑ์ร่วมที่ใช้ในการคัดเลือกโครงการ (x_4) กับการมีหน่วยงานด้านการจัดทำแผนเฉพาะ (x_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .260 เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก

สำหรับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระในทางตรงกันข้ามหรือในทางลบ ที่มีนัยสำคัญมากที่สุดคือ ความสมบูรณ์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดทำแผนฯ (x_1) กับความร่วมมือและประสานงานของหน่วยงานจังหวัด (x_5) และความสัมพันธ์ระหว่างความยืดหยุ่นในการกำหนดแนวทางโครงการ (x_3) กับความร่วมมือและประสานงานของหน่วยงานจังหวัด (x_6) น้อยที่สุดซึ่งหมายความว่าเมื่อค่าตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มขึ้น ค่าของอีกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในทางลบจะลดลงในทางกลับกัน

นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งพบว่ามี 4 คู่ที่มีความสัมพันธ์อย่างนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ค่าที่มากที่สุดคือ ความยืดหยุ่นในการกำหนดแนวทางโครงการและค่าที่น้อยที่สุดคือ การยึดถือหลักเกณฑ์ร่วมที่ใช้ในการคัดเลือกโครงการ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก หมายความว่าตัวแปรทั้งสองมีความเปลี่ยนแปลงตามกัน หากค่าตัวแปรหนึ่งเพิ่มค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะเพิ่มตาม หรือหากค่าตัวแปรตัวหนึ่งลดลงค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะลดลงตามไปด้วย

4.5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

4.5.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545 คือ

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2545 มีปัจจัยเดียวคือ ความยืดหยุ่นในการกำหนดแนวทางแผนงานโครงการที่มีผลต่อการจัดทำแผนฯ อย่างแท้จริง ซึ่งผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ อานเป็รื่อง (2532 : 60 – 62) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาอุปสรรคในการวางแผนพัฒนาจังหวัด พบว่า แนวทางแผนงานโครงการของกระทรวงส่งล่าช้ากว่ากำหนดทำให้การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดต้องกระทำด้วยความรีบเร่งทำให้แผนพัฒนาขาดคุณภาพ

4.5.2 ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด กาศสินธุ์ ประจำปี 2545

จากการศึกษา พบว่า ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประจำปี 2545 มีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ความร่วมมือและประสานงานของหน่วยงานจังหวัดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของไพบุลย์ ชาวเรียน (2530 : 511-514) เรื่องการวางแผนพัฒนาจังหวัดที่เป็นปัญหาสำคัญ พบว่า การร่วมมือและประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่เข้าไปในแนวเดียวกันขาดกฎเกณฑ์ที่แน่นอน การร่วมมือของการทำงานขึ้นอยู่กับการยอมรับในตัวผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหลักมากกว่าการทำงานที่เป็นระบบ

2) ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดกาศสินธุ์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2531 : 153 - 172) เรื่องความเป็นไปได้ของการประสานระหว่างสาขาการพัฒนาด้านสาธารณสุขภายใต้การบริหารการพัฒนา พบว่า คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด ยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประสานโครงการพัฒนาของกระทรวงต่าง ๆ อย่างที่ควรจะเป็น เพราะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แต่ไม่ได้รับมอบหมายอำนาจใน สัดส่วนที่เหมาะสม โดยเฉพาะอำนาจในการตัดสินใจ

3) การมีหน่วยงานด้านการจัดทำแผนเฉพาะอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2531 : 153 - 172) เรื่องความเป็นไปได้ของการประสานระหว่างสาขาการพัฒนาด้านสาธารณสุขภายใต้การบริหารการพัฒนา พบว่า สำนักงานจังหวัดในฐานะเป็นเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดประสบปัญหาด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจหน้าที่กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงหลักในระดับจังหวัด และยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างแท้จริงจากทุกหน่วยงานว่าเป็นหน่วยงานกลางในการประสานแผนงานโครงการได้

4) ความสมบูรณ์ของข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของเบญจวรรณ อานเป็รื่อง (2532 : 60 - 62) เรื่องปัญหาอุปสรรคในการวางแผนพัฒนาจังหวัด พบว่า ข้อมูลพื้นฐาน (กชช.2 ค.) และข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ไม่ถูกต้องมีความคลาดเคลื่อนสูง ขาดความเอาใจใส่ในการร่วมมือจัดเก็บข้อมูล

5) ความยืดหยุ่นในการกำหนดแนวทางแผนงานโครงการอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย (2532 :1 – 3) เรื่องปัญหา การบริหารการพัฒนาชนบทในระดับจังหวัด พบว่า แผนงานโครงการพัฒนาชนบทถูกกำหนดเบ็ดเสร็จจากส่วนกลางในรูปของแนวทางแผนงานโครงการของกระทรวง ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่

6) การยึดถือหลักเกณฑ์ร่วมกันในการคัดเลือกโครงการอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของเบญจวรรณ อานเป็รื่อง (2532 : 62) เรื่องปัญหาอุปสรรคในการวางแผนพัฒนาจังหวัด พบว่า การอนุมัติโครงการแผนงานของกรมต่าง ๆ ในแต่ละกระทรวงไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติโครงการที่แน่นอน

5. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2545 ในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงข้อมูลหรือสาเหตุที่ควรจะได้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.1.1 ในบางจังหวัดอาจมีลักษณะเฉพาะบางประการ การศึกษาเฉพาะกรณีในบางจังหวัด ที่มีลักษณะแตกต่างกันก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนา

5.1.2 การพัฒนาที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน เช่น บางจังหวัดอาจจะมีส่วนงานจังหวัดที่มีประสิทธิภาพก็จะจัดทำแผนได้อย่างดี ประสานไม่ให้เกิดปัญหาได้ ย่อมทำให้ปัจจัยปัญหาเปลี่ยนแปลงออกไปตามสภาพเป็นจริงของพื้นที่ จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะบางครั้งการมองภาพรวมทั้งหมดอาจจะทำให้เกิดความคลุ้มเคือ ไม่ตรงกับสภาพที่แท้จริงได้

5.1.3 ในการพิจารณาคัดเลือกโครงการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน เพื่อประสานงานระหว่างสาขาต่างๆ เพื่อการพัฒนาโดยควรพิจารณาโครงการจำเป็นและเร่งด่วนที่มีผลกระทบต่อประชาชน

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ และขยายพื้นที่การศึกษาไปยังจังหวัดอื่นด้วย